

WSTĘP

1 IV 1945 r. - Głogów, jedno z największych miast Dolnego Śląska, jest wolny. Niestety tworzenie polskiej administracji w mieście rozpoczęło się później niż w innych dolnośląskich miastach, ponieważ walki o miasto przedłużały się, a zniszczenia wojenne były ogromne. Zatem, w kwietniu 1945 r. miasto przypominało pogorzelisko. Zniszczenia objęły 95-98% miasta.

Pierwsi repatrianci i przesiedleńcy po przybyciu do miasta musieli osiedlać się w jego okolicznych wsiach, które w czasie działań wojennych ucierpiały w mniejszym stopniu.

W odległości 3 km od Głogowa leży wieś Jaczów (niegdyś Jaczew). W czerwcu 1945 r. do Jaczowa przybyło 13 rodzin. We wsi mieszkało wówczas kilka osób, głównie Niemców. W kolejnych miesiącach przybywają następni mieszkańcy. Największa grupa osób przybyła z okolic Jasła i Jarocina. Pozostali przyjechali z okolic Puław, Pińczowa, Sandomierza, Mielca, Buska oraz Buczacza, Czerniowiec, Stanisławowa, Lwowa, Kałusza, Stryja, Tarnopola. Warunki życia pierwszych osadników były ciężkie: brak żywego inwentarza, zaminowane pola i łąki.

Pomimo trudnych warunków jesienią 1945 r. postanowiono zorganizować pierwszą szkołę we wsi. Początkowo wszystkie dzieci uczyły się w jednej klasie. Rozpiętość wieku uczniów była duża. Po wstępnym rozpoznaniu szybko zorganizowano 4 pierwsze

oddziały szkoły. W ten sposób powstała Publiczna Szkoła Podstawowa w Jaczewie.

NARODZINY SZKOŁY

Pierwsza szkoła w Jaczewie powstała w „owczarni” - tak nazywano jesienią 1945 r. zabudowania przy ulicy Działkowej. Tutaj nauka odbywała się przez okres ok. 2 miesięcy. Następnie szkołę przeniesiono do budynków nr 106 - z dwiema klasami i 107 - z jedną klasą. W pozostałych pomieszczeniach budynku 107 zamieszkali nauczyciele.

W roku szkolnym 1945/46 naukę w szkole ukończyły 4 oddziały - I-IV - łącznie około 45 uczniów. W następnym roku szkolnym w szkole było już pięć oddziałów, a w 1950 r. - siedem. Do 1950 r. uczniowie kończyli VII klasę w szkole w Brzostowie. W roku 1951 mury szkolne opuszcza pierwszych 14 absolwentów.

Szkołę w „owczarni” założył zdemobilizowany oficer - Ogonowski. Pierwsza nauczycielka przyjechała z Puszczykowa pod Poznaniem w 1945 r. Była to Anna Stabrowska. Wpis w kronice szkoły wspomina o pionierach: Annie Stabrowskiej i Wacławie Chołodzińskim, którzy założyli pięciooddziałową szkołę o łączonych klasach. Do 1950 r. w szkole pracuje dwoje nauczycieli.

W 1950 r. w siedmiooddziałowej szkole naukę rozpoczęło 136 uczniów. Kierowniczką szkoły była A. Stabrowska, wraz z nią w szkole pracowały 2 nauczycielki: Maria Sygła i Zofia Jurek. W początkowym

okresie istnienia szkoła boryka się z trudnościami kadrowymi i ten stan rzeczy utrzyma się aż do 1960 r., dlatego nauka odbywała się jeszcze przez jakiś czas w klasach łączonych. Ruch uczniów do 1950 r. również był duży-wiele rodzin zmieniło miejsce zamieszkania. Po 1950 r. sytuacja ta ustabilizowała się.

W 1950 r. 3 nauczycielki prowadziły siedmiooddziałową szkołę. Każda miała po dwa wychowawstwa, uczyła różnych przedmiotów i w przydziale czynności miała ponad trzydzieści godzin dydaktycznych. A przedmiotów nauczania było już wtedy wiele: matematyka, język polski, geografia, przyroda, fizyka, chemia, historia, nauka o Polsce i świecie współczesnym, język rosyjski, wychowanie fizyczne, rysunki, śpiew i zajęcia praktyczne.

Nauczyciele oprócz zadań dydaktyczno-wychowawczych wykonywali dodatkowo szereg innych prac: prenumerowali czasopisma dla dzieci, organizowali kursy dla analfabetów, przygotowywali występy dzieci dla mieszkańców Jaczowa, Smardzowa, zastępowali pielęgniarki szkolne i wykonywali pomoce dydaktyczne.

Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej z dnia 3 VIII 1959 r. uchwalono, że na terenie szkoły rozpoczną pracę organizacje: ZHP, Społeczne Koło Odbudowy Warszawy, Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej i Spółdzielnia Uczniowska, a także biblioteka.

W następnych latach w budynkach szkolnych zagospodarowywano dalsze pomieszczenia: w budynku 106 były już trzy klasy, jedna zastępcza i bibliote-

ka, a w 107 - jedna klasa, kancelaria wraz z pokojem nauczycielskim i mieszkania dla nauczycieli. W budynkach tych nie było korytarzy i sali gimnastycznej. Z podwórka można było korzystać jedynie w czasie ładnej pogody.

Dzieci uczyły się chętnie, chociaż w początkowym okresie brakowało podręczników, zeszytów i przyborów do pisania. Najlepszym uczniom z końcem roku szkolnego wręczano nagrody książkowe.

„STARA” SZKOŁA

Tak nazywają mieszkańcy Jaczowa budynki szkoły nr 106 i 107, obecnie to ul. Szkolna 23.

W 1951 roku uroczyście przyjęto 20 pierwszoklasistów. Wszystkich uczniów w szkole było 118, najliczniejsza VI klasa liczyła 24 uczniów. W szkole pracuje 5 nauczycieli: Anna Stabrowska - kierownik szkoły, Zofia Jurek, Maria Syguła, Kazimiera Kawałko i Stanisław Tkacz. Do zbiorczej szkoły w Jaczowie uczęszczają uczniowie z Jaczowa, Smardzowa, Jerzmanowej i Ruszowic. Ten stan rzeczy trwa aż do 1956 r., kiedy to w Ruszowicach i Jerzmanowej powstały nowe szkoły. Uczniowie ze Smardzowa pozostaną w obwodzie szkoły w Jaczowie.

Niestety warunki lokalowe szkoły nie zmieniły się. Trudna sytuacja lokalowa trwać będzie aż do momentu oddania do użytku nowej szkoły, czyli jeszcze ponad 20 lat! Zbyt mała ilość pomieszczeń, brak kory-

tarzy i sali gimnastycznej - to stały problem. Na małym podwórku grało się w piłkę na „jedną bramkę”. Gdy przychodziła zima i mrozy, pojawiał się inny problem - zimno. Pomimo tego, że palono w piecach kaflowych, temperatura w klasach spadała czasem do 4-7°C. Budynek był stary, okna nieszczelne - szkoła wymagała remontu. W szkole brakowało również kanalizacji i wody. Uczniowie nie zmieniali obuwia i pomimo starań ze strony nauczycieli i uczniów na podłodze było sporo kurzu.

W projektach organizacyjnych szkoły z lat pięćdziesiątych często pojawiają się notatki następującej treści: *Zgłasza się zapotrzebowanie na 19 ławek, 1 szafę, 2 krzesła (1955/56)* lub *Zapotrzebowanie na trzy stoły, 5 ławek dwuosobowych, 1 szafę - w/w sprzęt jest nieodzownie potrzebny (1957/58)*. Kiedy udało się „zdobyć” dodatkowy sprzęt, to ustawiano go w i tak już ciasnych klasach. Nie było klasopracowni, brakowało niezbędnych środków dydaktycznych. Nauczyciele sami wykonywali potrzebne pomoce, głównie tablice, plansze lub obrazki. Materiały potrzebne do ich wykonania nauczyciele kupowali sami za własne pieniądze. *Po pierwsze pomoce naukowe pojechałem do Zielonej Góry w 1956 r.* - wspomina Stanisław Majcher. Sprzęt do wychowania fizycznego i zajęć praktycznych był jeszcze większym problemem. Gdy była niesprzyjająca pogoda, zajęcia z wychowania fizycznego odbywały się w klasie - wtedy choć jeden z problemów dotyczący sprzętu przestawał istnieć. Nauczyciele uczyli wszystkich przedmiotów, co roku przydział godzin zmieniał się, musieli więc pisać do-

kładne konspekty i doksztalcać się. Pomimo tych problemów, nauczyciele ciepło wspominają tamte lata. Urszula Majcher i Wiesława Mazurska rozpoczęły pracę w szkole w 1953 r. Obie panie wspominają: *Chociaż wszystkiego w szkole brakowało, mieliśmy dużo godzin dydaktycznych i moc innych, dodatkowych zajęć, to było dużo zapału do pracy a zadowolenie dawali sami uczniowie, którzy tak bardzo chcieli się uczyć i brać udział we wszystkim, co się w szkole działo. Po prostu chciało się pracować.* Podobne wspomnienia mają nauczyciele, którzy podjęli pracę w latach sześćdziesiątych: Helena Tomczyk, Stanisław Książkiewicz, Kazimierz Binko. Uczniowie byli żądni wiedzy i nauczyciele dawali z siebie wszystko, żeby spełnić pokładane w nich nadzieje. Stanisława Książkiewicz szczególnie miło wspomina rocznik 1947: *Pracę w szkole podjęłam w 1960 r. W klasie VII był wtedy rocznik 1947. Młodzież ta była bardzo chętna do wszystkich zajęć, które były organizowane na terenie szkoły przeze mnie i koleżanki - Helenę Tomczyk i Reginę Berkowicz. Wówczas odbywało się wiele akademii bogatych artystycznie. Dzieci uczyły się szkicy, tańczyły krakowiaka, mazurka, polkę i poloneza. Pomagał nam uczeń z młodszego rocznika - Adam Bienia, który uczył się w Ognisku Muzycznym. Praca z tą klasą dała mi wiele satysfakcji.* Występy odbywały się w świetlicy w Jaczowie, w Smardzowie, w cukrowni w Głogowie. Z publicznością nie było problemu: rodzice chętnie przychodzili na występy swoich pociech. Innym widzom również tańczące i śpiewające dzieci przypadały do serca.

W 1962 r. klasy V-VII odbyły wycieczkę statkiem na Odrze do Bytomia Odrzańskiego. Młodzież wraz z nauczycielami całą drogę śpiewała piosenki ludowe, za co marynarze nagradzali ich brawami.

Nauczyciele organizowali zabawy zarobkowe, a uczniowie zbierali surowce wtórne. Zdobyte w ten sposób pieniądze zasilają skromny budżet szkoły.

Liczba uczniów stale rośnie: w 1956 r. wynosi 156 uczniów, w 1957 r. - 170, w 1958 r. - 192, a w 1963 r. - 229 uczniów. Liczba ta jeszcze wzrośnie, gdy w 1966 r. dojdzie VIII klasa i będzie wynosiła 232 uczniów. W latach następnych ilość uczniów zmniejszy się do ok. 200, a w latach dziewięćdziesiątych, szkoła będzie liczyła niewiele ponad 100 uczniów. W niektórych klasach nie będzie nawet 9 - wrócą klasy łączone.

Nauczyciele razem z uczniami wyjeżdżają na wycieczki krajoznawczo-turystyczne i zawodoznawcze.

W marcu 1968 r. po raz pierwszy zostało zorganizowane Ognisko Przedszkolne, które liczyło 30 dzieci. Ognisko zostało wyposażone w zabawki i pomoce dydaktyczne przez Powiatowy Zarząd TPD oraz Inspektorat Oświaty w Głogowie. Ognisko prowadziła Zofia Kosmatka.

Protokół Rady Pedagogicznej z dnia 27 III 1965 r. szczegółowo opisuje przebieg praktyk pedagogicznych dwóch praktykantek: Krystyny Bartuś i Marii Wojdyło. Później były jeszcze dwie praktykantki - wiejskiej szkole to rzadkie zjawisko.

Z działalnością szkoły od początku jej istnienia związana jest praca duszpasterska księży kościoła parafialnego w Jaczowie, którym kierowali kolejno od 1945 r. ks. Józef Mastaj, ojcowie redemptoryści: o. Franciszek Maślanik, o. Tadeusz Ozga, o. Bernard Zieliński, o. Stanisław Mróz, a od 1972 r. do dnia dzisiejszego ks. kanonik Jan Błąd. Lekcje religii odbywały się w szkole do ok. 1956 r., w pozostałych latach lekcje katechezy odbywały się w salce przy parafii. W pamięci nauczycieli i uczniów szczególnie utkwiła osoba o. F. Maślanika, który organizował wspaniałe piesze wycieczki do kościołów w okolicy, częstując wszystkich słodyczami.

W NOWEJ SZKOLE

16 IV 1969 r. odbyło się zebranie mieszkańców Jaczowa oraz nauczycieli w sprawie budowy nowej szkoły. Na zebranie przybył inspektor szkolny Zbyszko Piwoński. Inspektor oświadczył, że pomimo usilnych starań nie udało się umieścić w planach na bieżący rok budowy szkoły w Jaczowie jako inwestycji. Mimo to, Wydział Oświaty uzyskał część pieniędzy na budowę szkoły ze Społecznego Funduszu Budowy Szkół w wysokości 350 tys. zł., 1 mln. uzyskano z budżetu Kuratorium, 380 tys. zł. przekazała Powiatowa Rada Narodowa w Głogowie. Pozostałą sumę w wysokości 380 tys. zł. należy zorganizować we własnym zakresie. Po burzliwej dyskusji postanowiono

przyjął propozycję inspektora Piwońskiego i podjął następujące zobowiązania:

1. *Rolnicy opodatkują się na rzecz budowy szkoły 75 zł. od hektara i przepracują na budowie 3 dni.*
2. *Robotnicy wpłacą po 150 zł. od rodziny i przepracują 5 dniówek.*
3. *Robotnicy, którzy posiadają ziemię, wpłacą 150 zł. + 75 zł. od hektara i przepracują 5 dniówek na budowie.*

Następnie powołano Społeczny Komitet Budowy szkoły, w skład którego weszli: Tadeusz Mazurski - przewodniczący, Kazimierz Binko - skarbnik, Marian Zygmunt i Łucja Kosmatka - zastępcy przewodniczącego, Kazimierz Gwazdacz, Czesław Kuczyński, Julian Bartuś, Michał Czernichowski, Karol Jaroszewicz, Genowefa Sozańska, Bolesław Żak. Zadaniem komitetu było opracowanie szczegółowego planu prac związanych z budową szkoły oraz sprawowanie nadzoru nad jej budową.

Nową szkołę postanowiono wybudować dokładnie tam, gdzie przed wojną była szkoła, obecnie to ul. Główna 20. Niektórzy mieszkańcy pamiętają budynek szkolny z czerwonej cegły, wybudowany ok. 1937 r. Budynek ten na skutek wybuchu granatu został częściowo zniszczony. Po zakończeniu wojny szkołę rozebrano do fundamentów, a cegłę wywieziono. Po szkole została jedynie sterta gruzu. Budowę szkoły należało więc rozpocząć od wywiezienia śmieci.

Pracujący wówczas w rejonie Eksploatacji Dróg Publicznych Zdzisław Zastawny i Jan Stanaszek - mieszkańiec Jaczowa oraz Stefan Lizuraj - mieszka-

niec Głogowa, przy pomocy koparek i innego sprzętu budowlanego wywieźli gruz. Kierownikiem w/w przedsiębiorstwa był pan Tymek, który wyraził zgodę na prace związane z odgruzowywaniem terenu pod budowę szkoły.

Pozostałe prace związane z kopaniem fundamentów oraz położeniem nowych fundamentów wykonywali mieszkańcy wsi i uczniowie klas starszych. Uczniowie wraz z Kazimierzem Binko przygotowali również teren pod boisko; później kierownik Tymek przyczynił się do położenia na boisku nawierzchni asfaltowej. Wiele godzin przepracowali uczniowie przy budowie szkoły.

W czasie jednej takiej akcji - wspomina K. Binko - uczniowie wykopali pocisk artyleryjski, który na szczęście nie wybuchł. Wojsko, które zostało wezwane w celu zabrania niewypału, przyjechało natychmiast. Pocisk wywieziono na pobliską strzelnicę i zdetonowano - huk był spory - wszyscy odetchnęli z ulgą. Nauczyciele nie tylko nadzorowali prace związane z budową szkoły, ale zajmowali się również zbiórką pieniędzy na jej budowę.

Dzięki współpracy Społecznego Komitetu Budowy Szkoły z Wydziałem Oświaty w Głogowie, udało się umieścić w planach budowę szkoły w Jaczowie jako inwestycję. Wówczas dalszą budową zajęła się firma budowlana, która ukończyła ją w 1972 r.

18 XII 1972 r. nastąpiło uroczyste wręczenie kluczy do szkoły jej dyrektorowi - Wiesławie Mazurskiej. Przeprowadzki dokonali uczniowie z nauczycielami. Wszystko odbyło się wyjątkowo sprawnie, po-

nieważ radość z oddania nowej szkoły była ogromna. Brakowało ławek, bo w nowej szkole było 6 izb, a nie jak dotychczas 4. Trochę sprzętu przekazała likwidowana szkoła w Brzostowie. W szkole była też kancelaria, pokój nauczycielski, kuchnia. *Czuliśmy się tutaj jak w raju* - wspomina Krystyna Nadymus - *ciepło, sucho, toalety na miejscu, bieżąca woda, duże, jasne klasy*. Uczniowie musieli się przyzwyczajać do noszenia obuwia profilaktycznego, tzw. „junioerek”.

Rok szkolny 1973/74 rozpoczęto jak zwykle uroczystym apelem, lecz nie na boisku starej szkoły tylko w budynku nowej szkoły. Był to pierwszy rok szkolny w nowym miejscu. Naukę rozpoczęło wtedy 182 uczniów, a pracę - 9 nauczycieli: Wiesława Mazurska - dyrektor szkoły, Kazimierz Binko, Regina Berkowicz, Stanisława Książkiewicz, Zofia Kosmatka, Krystyna Nadymus, Helena Tomczyk, Danuta Urban i Irena Mikołajko - nauczyciel oddziału przedszkolnego. Oddział Przedszkolny i biblioteka pozostały jeszcze w starej szkole. Dopiero po kilku latach przeniesiono je do nowej szkoły.

Wprowadzono nowe zwyczaje i obrzędy związane z życiem społeczności uczniowskiej. Szczególnie uroczyste przyjęto uczniów I klasy, którzy w obecności kolegów, nauczycieli i rodziców złożyli uroczyste ślubowanie: *Ślubuję uroczysto wobec grona nauczycielskiego, rodziców, koleżanek i kolegów, być dobrym uczniem, sumiennie wypełniać swoje obowiązki wobec ojczyzny i nie splamić honoru swojej szkoły*. I tak jest do dzisiaj. Ślubowanie klas I to jedna z najstarszych i najważniejszych tradycji szkoły.

Dzięki trosce i zabiegom Wiesławy Mazurskiej stopniowo wyposażono klasy w nowy sprzęt, pomoce dydaktyczne do wszystkich przedmiotów, urządzono teren wokół szkoły, którego ozdobą oprócz drzewek było kilkadziesiąt krzewów róż. W czynie społecznym rozpoczęto budowę boiska do piłki ręcznej. Praca w szkole wraz z poprawą warunków stawała się bardziej harmonijna i spokojna, sprzyjała nauce, ale również organizowaniu imprez okolicznościowych i pozaszkolnych.

Uroczystości w szkole było wówczas wiele, ponieważ świąt państwowych było więcej niż obecnie. Uczniowie recytowali wiersze, tańczyli tańce ludowe, a wzorowo przygotowane montaże słowno-muzyczne prezentowane były na uroczystościach 1-majowych dla całej gminy. W każdym roku dla młodszych i starszych uczniów organizowane są wycieczki udokumentowane zapisem wrażeń i zdjęciami w kronice. Uczniowie klasy VIII wyjeżdżali na dalsze, kilkudniowe wycieczki, na które fundusze zdobywali również na „wykopkach” ziemniaków i buraków w gospodarstwach rolnych.

W latach 1980-1982 do szkoły w Jaczowie uczęszczają uczniowie klas VII i VIII z Jerzmanowej, w związku z rozbudową macierzystej placówki.

Ustabilizowała się sytuacja kadrowa szkoły. Najdłużej w szkole pracowali: Wiesława Mazurska - dyrektor szkoły i nauczyciel - 37 lat pracy, Stanisława Książkiewicz - 31 lat pracy, Helena Tomczyk - 30 lat pracy, Kazimierz Binko - 28 lat pracy, Regina Berkowicz - 26 lat pracy, w następnych latach dyrektor

szkoły w Jerzmanowej, Krystyna Nadymus- Szymecka pracuje od 33 lat, Danuta Urban - nauczyciel i obecny dyrektor od 27 lat oraz Józefa Bochenek - pracownik obsługi - 25 lat pracy. Od kilkunastu do kilku lat pracują: Bożena Zastawna, Beata Pietrzak, Waldemar Wołczyński, Irena Wołczyńska, Krystyna Markiewicz. Kadre nauczycielską zasilili młode koleżanki - absolwentki szkoły w Jaczowie - Krystyna Fiuk, Małgorzata Kuta, Wioletta Olejnik, Zofia Pawlik oraz w latach osiemdziesiątych Janina Kusa.

W 1991 r. do szkoły wraca nauka religii. Grono pedagogiczne powiększyło się o ks. Jana Błąda i katechetki: Elżbietę Świgut, Mirosławę Karbowińską-Młot oraz pracującą obecnie - Zofię Pawlik. Współpraca szkoły z kościołem układa się bardzo dobrze - ksiądz i katecheta bywają na wszystkich szkolnych uroczystościach i wspólnie z nauczycielami wychowują kolejne pokolenia młodzieży.

Stałą bolączką szkoły są warunki lokalowe i brak sali gimnastycznej. Lekcje wychowania fizycznego w okresie jesienno-zimowym organizowane są na korytarzu szkolnym. Modernizowane i unowocześniane są sukcesywnie izby lekcyjne pełniące funkcję klasopracowni. Mimo trudnych warunków lokalowych - uczniowie w ankietach przeprowadzonych w 1996 r. w uzupełnieniu zalet szkoły pisali między innymi: *to co, że jest mała, ale bardzo przytulna.*

DZIAŁALNOŚĆ POZALEKCYJNA SZKOŁY

Niemal od początku funkcjonowania szkoły nie bacząc na trudności kadrowe i lokalowe przystąpiono do powoływania organizacji młodzieżowych wspomagających pracę dydaktyczno-wychowawczą.

Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w 1950 r. podjęto uchwałę o powstaniu na terenie szkoły ZHP, Społecznego Koła Odbudowy Warszawy, TPPR, Spółdzielni Uczniowskiej oraz biblioteki.

Najbardziej prężnie działającą organizacją w szkole było ZHP. Drużyna powstała w 1951 r. i otrzymała imię Stefana Okrzei. Jej pierwszym opiekunem została Zofia Jurek. Jednym z pierwszych zadań organizacji, oprócz zdobycia regulaminowych mundurków, była samopomoc koleżeńska w nauce. Kolejnymi opiekunami drużyny byli: Roman Ciechan, Wiesława Mazurska, Stanisław Majcher, Urszula Bzowicka, Regina Berkowicz, Helena Tomczyk, Czesław Butowicz, Krystyna Nadymus, Zofia Kosmatka. Organizacja szczyli się wspinałą kroniką z lat 1966-87, którą prowadzili jej opiekunowie, w szczególności zaś Z. Kosmatka. Harcerze organizują ogniska, kominki, podchody, zabawy karnawałowe, kuligi, zajęcia dla młodszych dzieci, przygotowują większość uroczystości szkolnych oraz wykonują prace społeczno-użyteczne. Członkowie ZHP wyjeżdżają na biwaki, obozy wędrownie. Jednym z pierwszych był obóz wędrowny Bydgoszcz-Toruń. Najciekawszym jednak okazał się 4-dniowy biwak w Wygnańczech, na który pojechało ok. 40 uczniów. Zorganizowany został przez opiekunkę, późniejszą kilkuletnią komendantkę Hufca w

Jerzmanowej - H. Tomczyk. Oprócz opiekunki na biwak pojechali: Kazimierz Binko, Regina Berkowicz, Krystyna Nadymus, Józefa Bochenek. Helena Tomczyk wspomina: *Zapomnieliśmy wówczas wziąć ze sobą karton z kielbasą, zakupioną wcześniej w sklepie, którą było wtedy bardzo ciężko dostać. Na szczęście K. Binko wybawił wszystkich z kłopotu. Wrócił po karton z zawartością i przywiózł na miejsce swoją niezawodną syrenką.*

Harcerze zajmowali się również zbiórką makulatury, wykonywali prace wokół szkoły, pomagali ludziom starszym, zbierali składki na budowę Pomnika Matki Polki, Pomnika Dzieci Głogowskich, na Dar Młodzieży, Centrum Zdrowia Dziecka, festiwal młodzieży - Hawana 78. Członkowie ZHP organizowali konkursy w szkole oraz brali udział w konkursach - Turnieju Wiedzy Obywatelskiej. Zastęp dziewcząt „Żeglarki” zajął I miejsce w hufcu i wziął udział w eliminacjach chorągwianych, czyli wojewódzkich. Miało to miejsce w 1977 roku. W 1975 r. Drużyna zmieniła imię na Bolesława Chrobrego. Drużyna liczyła ok. 40-50 harcerzy, w 1977 r. - 70 harcerzy. Przypuszczalnie w 1957 r. u boku drużyny harcerskiej powstała drużyna zuchowa „Słoneczko”, licząca ok. 30 uczniów. Drużynę zuchową prowadzi: A. Lesiak, Krystyna Nadymus, B. Żrebiec, B. Zastawna. Zuchy razem z harcerzami zdobywają sprawności i odznaki, biorąc czynny udział w życiu szkoły. Drużyny zuchowa i harcerska działają do 1989 r.

Głównym zadaniem organizacji: Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy, Społeczne Koło Odbudo-

wy Warszawy, Społeczne Koła Odbudowy Kraju i Stolicy była zbiórka składek przeznaczonych na odbudowę kraju i stolicy, pogadanki, prenumerata „Stolicy”, redagowanie gazetek oraz konkursów o Warszawie. Choć zmiana ulegała nazwa organizacji - cel był ten sam. W 1952 r. organizacja liczyła 78 członków, a w 1963 r. - 223 członków. Opiekunami organizacji byli: Z. Jurek, M. Tomankiewicz, U. Bzowicka, R. Berkowicz, H. Tomczyk, S. Książkiewicz. Organizacja działała do ok. 1969 r.

Inną organizacją działającą na terenie szkoły było Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej przemianowane później na Społeczne Koło Przyjaciół Związku Radzieckiego. Na zajęciach koła propagowano czasopisma „Przyjaźń” i „Kraj Rad”, opracowywano gazetki oraz apele z okazji rocznicy Rewolucji Październikowej. Członkowie koła utrzymywali korespondencję z kolegami z ZSRR, przygotowywali konkursy wiedzy o Kraju Rad. Organizacja pracuje od ok. 1950 r. do 1980 r. i liczy około 20 członków. Organizacją tą opiekowali się praktycznie wszyscy nauczyciele uczący w szkole.

Jedną z pierwszych organizacji założonych w szkole była Spółdzielnia Uczniowska. Spółdzielnię opiekowali się: H. Tomczyk, K. Binko, Cz. Butowicz, R. Berkowicz. Organizacja pracowała okresowo, ponieważ w szkole nie było pomieszczenia do prowadzenia działalności przez spółdzielnię. Spółdzielnia prowadziła kiosk uczniowski, pomagała w dyżurach oraz w organizowaniu imprez szkolnych.

Biblioteka istnieje od ok. 1950 r. Księgozbiór dzieciom udostępniali między innymi: A. Stabrowska, U. Horbanowicz, K. Kawałko, R. Berkowicz, K. Nadyms, H. Tomczyk, M. Kuta, B. Zastawna. W starej szkole biblioteka zajmowała niewielkie pomieszczenie na strychu. Opiekujący się nią nauczyciele narzekali na zimno, brak kart katalogowych i czytelnika oraz niewielki księgozbiór. *Pierwsze książki mieściły się w jednej szafie i pochodziły z darowizn* - wspomina U. Majcher. W następnych latach księgozbiór szkolny systematycznie powiększa się: w 1953 r. liczy 640 woluminów, w 1961 r. - 1300, a w 1973 r. - 3026. W 1979 r. bibliotekę przeniesiono do nowej szkoły. Działalność biblioteki oprócz wypożyczeń, dotyczyła zachęcania uczniów do czytania książek i czasopism oraz prowadzenia kontroli stanu czytelnictwa w szkole, organizowania konkursów plastycznych, recytatorskich, czytelniczych oraz kiermaszy książek. Szkoła systematycznie wzbogaca księgozbiór. W ostatnim roku, w związku z podjęciem pracy nad patronem, do biblioteki zakupiono znaczną ilość książek dotyczących życia i twórczości Henryka Sienkiewicza.

Na terenie szkoły działało również Szkolne Koło Oszczędności. Opiekowały się nim między innymi: S. Książkiewicz i H. Tomczyk. W 1969 r. koło zrzeszało 183 członków, co oznacza, że oszczędzało wielu uczniów. Członkowie koła przeprowadzali pogadanki na temat korzyści, jakie daje oszczędzanie, przygotowywali gazetki, organizowali konkursy. Od kilku lat opiekunem SKO jest K. Fiuk, skutecznie wy-

rabiając nawyki oszczędzania szczególnie wśród młodych uczniów.

Szkolne koło PCK prowadzili: M. Syguła, K. Kawałko, A. Lesiak, S. Tkacz, W. Mazurska, S. Majcher, U. Majcher, R. Berkowicz, J. Kusa, B. Zastawna, W. Olejnik. Członkowie koła propagowali kulturę zdrowotną poprzez organizowanie pogadanek, szkoleń udzielania pierwszej pomocy, konkursów czystości, prowadzenie dyżurów. Uczniowie opiekowali się szkolną apteczką i udzielali uczniom pierwszej pomocy. Nie zapominali też o ludziach samotnych, potrzebujących pomocy. Koło liczyło od 20 do 79 członków w 1963 r.

Obecnie w związku z coraz szerszą edukacją zdrowotną K. Nadymus-Szymecka akcentuje udział członków koła w konkursach rejonowych organizowanych przez PCK. W ubiegłym roku szkolnym drużyna z Jaczowa zajęła I miejsce w Olimpiadzie Wiedzy o Zdrowiu.

Ważną funkcję wychowawczą w szkole pełnił Samorząd Uczniowski. Członkowie samorządu pomagali nauczycielom w pełnieniu dyżurów, w organizowaniu imprez szkolnych. Uczniowie zbierali i sprzedawali surowce wtórne, żeby uzyskać pieniądze na nagrody za udział w konkursach. Początkowo samorząd pracował w 3 sekcjach: propagandy, dyżurów, surowców wtórnych, później w 4 sekcjach: informacyjnej, gospodarczej, dekoracyjnej i rozrywkowej. Członkowie samorządu prowadzili akcję „Szkłanka mleka dla każdego ucznia” i wydawali mleko. Opiekunami SU byli: Cz. Butowicz, R. Berkowicz, W. Adamczak, B. Pietrzak, natomiast w ostatnich latach A. Wąsik, B.

Zastawna. W ostatnich latach znacznie zwiększyły się uprawnienia i wpływ ogniw Samorządu Uczniowskiego na życie szkoły. Poprzez uczestniczenie w posiedzeniach rady pedagogicznej, rady szkoły uczniowie uczą się współdecydowania o sprawach ich dotyczących, biorą udział w tworzeniu i zatwierdzaniu wewnętrznych regulaminów. Wykazują dużą odpowiedzialność przy organizowaniu imprez szkolnych, szczególnie Dnia Samorządności, kiedy zgodnie z tradycją szkoły „przejmują władzę” oraz Dnia Dziecka i Sportu Szkolnego.

Pomimo tego, że szkoła w Jaczowie nie posiadała sali gimnastycznej, szkolne koło sportowe działało bardzo aktywnie. W 1969 r., gdy opiekunem organizacji był K. Binko, uczniowie wzięli udział w zawodach o puchar Świata Młodych w Czworoboju Lekkoatletycznym, biegach przełajowych, w rozgrywkach w piłkę ręczną, nożną i siatkową z uczniami w Jerzmanowej. Członkowie SKS-u poznawali przepisy ruchu drogowego, przepracowali wiele godzin przy budowie szkoły i boiska. Koło liczył wtedy ok. 70 członków. W latach, kiedy opiekunami organizacji byli D. Urban, a później W. Wołczyński SKS akcentuje corocznie swój udział w zawodach rejonowych m.in. w powiatowych Sztafetowych Biegach Przełajowych o nagrodę Telewizji Polskiej i redakcji „Przeglądu Sportowego”. W 1977 r. do finału wojewódzkiego zakwalifikowała się sztafeta dziewcząt 4x200m. W rozgrywkach rejonowych w piłce nożnej uczniowie zajęli III miejsce w 1984 r. Zawody na szczeblu gminy to: piłka nożna, ręczna, biegi przełajowe, lekka atletyka, później tenis

stołowy. Członkowie SKS-u zdobywają Powszechną Odznakę Sportową oraz organizują Dni Sportu w szkole. W latach osiemdziesiątych członkowie SKS-u odnowili bramki i boisko do piłki ręcznej, wybudowali skocznię do skoków w dal. W ostatnich latach, mimo braku sali gimnastycznej stopniowo zwiększa się udział uczniów w rozgrywkach rejonowych i gminnych. Corocznie organizowane są między innymi „Mitingi Sportowe”, „Biegi Przełajowe”, a także imprezy na sali gimnastycznej gościnnie udostępnianej przez dyrekcję Szkoły Podstawowej w Jerzmanowej. Ulubioną formą zajęć rekreacyjnych są wyjazdy na basen do Głogowa.

LOP powstała w 1977 r. Organizacja zajmowała się zbiorem karmy dla zwierząt, dokarmianiem ptaków i zwierząt w zimie, prowadzeniem akcji o ochronie środowiska, walczyła z kłusownictwem. Organizację prowadziła D. Urban. Ponadto członkowie LOP-u prowadzili obserwację przyrody, opiekowali się rabatami, sadzili drzewa.

Na terenie szkoły działało również koło LOK, którego opiekunem był W. Wołczyński. Koło zajmowało się przygotowaniem strzelnicy oraz sportami obronnymi.

W szkole funkcjonowały też kółka zainteresowań. W początkowym okresie istnienia szkoły były to koła: sportowe (zamienione później na majsterkowania), młodych biologów, artystyczne, języka rosyjskiego, języka niemieckiego, polonistyczne, geograficzne, matematyczne i łowieckie. Na uwagę zasługuje koło łowieckie prowadzone przez K. Binko. Uczniowie

uczili się strzelać z broni sportowej na pobliskiej strzelnicy. Później, tj. około 1987 r. powstaje koło biologiczne. Corocznie organizuje wyjazdy m.in. do Muzeum Zoologicznego i Ogrodu Botanicznego we Wrocławiu. Wyżej wymienione organizacje i koła istniały do 1989 r. Następnie działalność wszystkich, z wyjątkiem Samorządu Uczniowskiego, PCK, SKO i biblioteki, została zawieszona. Jednak w ostatnich latach, dzięki finansowaniu zajęć pozalekcyjnych przez Urząd Gminy szkoła stopniowo rozszerza ich ofertę. Od koła teatralnego, historycznego, ortograficznego do nowo powołanych: biologiczno-ekologicznego, matematycznego, polonistycznego i plastycznego. Trwałym dorobkiem koła teatralnego są „premiery” m.in. „Kopciuszką” i „Balladyny”. Inscenizacje przygotowywane przy współpracy z kołem historycznym uświetniają większość uroczystości szkolnych, również dla rodziców. W ostatnich latach uczniowie w ramach edukacji ekologicznej uczestniczą w warsztatach organizowanych przez Fundację Ziemi Legnickiej „Zielona Akcja”, a prowadzonych na terenie Parku Krajobrazowego „Chełmy” i „Stawy Przemkowskie”. Tradycją stają się gminne „Mitingi Ekologiczne” organizowane przez GOK w Jerzmanowej.

Dzięki zajęciom pozalekcyjnym uczniowie coraz częściej biorą udział w rywalizacji międzyszkolnej w zakresie recytacji, ortografii, ekologii oraz w konkursach przedmiotowych. Od 1990 r. uczniowie starszych klas stanowią trzon zespoły folklorystycznego „Jaczowiaczy” prowadzonego przez absolwenta szkoły A. Makarę w Wiejskim Domu Kultury. Jedną z zało-

życielek zespołu jest pani Michalina Hankiewicz, która z ramienia OSP przez wiele lat współorganizowała w szkole konkursy wiedzy pożarniczej.

KOMITET RODZICIELSKI - RADA SZKOŁY

Rodzice czynnie brali udział w życiu szkoły od początków jej istnienia. Interesowali się postępami w nauce i zachowaniu swoich pociech (frekwencja na wywiadówkach była stuprocentowa), uczestniczyli w występach artystycznych organizowanych przez szkołę. Byli zawsze obecni w czasie zabaw dla dzieci, wycieczek oraz innych imprez. Komitet Rodzicielski rozpoczął swoją działalność w latach pięćdziesiątych. Na podstawie zachowanej dokumentacji Komitetu, można z powodzeniem stwierdzić, że bez istnienia tej organizacji, szkoła nie mogłaby normalnie funkcjonować. Członkowie Komitetu, począwszy od rozpoczęcia roku szkolnego aż do jego zakończenia, brali czynny udział w życiu szkoły. Komitet organizował i finansował wiele imprez takich jak: Dzień Nauczyciela, zabawę noworoczną dla dzieci, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka oraz rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego. Dofinansowywał wycieczki szkolne i wieczorki pożegnalne VIII klasy. Przeznaczał spore sumy na zakup podręczników dla uczniów i nauczycieli, zajmował się skupem i sprzedażą używanych podręczników. Uczniowie biorący czynny udział w konkursach oraz osiągający najlepsze wyniki w nauce, otrzymywali na-

grody rzeczowe z funduszu Komitetu. Komitet finansował wyjazdy uczniów i nauczycieli na konkursy. Pewne sumy pieniędzy przeznaczał na zakup środków czystości, materiałów piśmiennych, firan.

Pieniądze pochodzące ze składek rodziców nie starczały na w/w imprezy, w związku z tym Komitet organizował zabawy dochodowe oraz dyskoteki dla mieszkańców wsi. Zorganizowanie zabawy nie było rzeczą prostą: należało najpierw postarać się o zezwolenie na zabawę od UG, następnie dokonać zakupów do bufetu, zamówić orkiestrę lub zespół muzyczny, a w czasie zabawy pilnować porządku. Zarobione w ten sposób pieniądze przekazywano na potrzeby szkoły. Spośród przewodniczących, skarbników i członków komitetu do najczynniej działających należeli: Czesław Przebięda, Stanisław Hałubek, Franciszek Budziszewski, Bronisław Włodarczyk, Zygmunt Marian, Genowefa Sozańska, Edward Sozański, Łucja Kosmatka, Bożena Krupa, Władysław Gwazdacz, Urszula Słomiana oraz wszyscy pozostali, którzy pomagali przy organizowaniu zabaw zarobkowych i innych imprez dla szkoły.

Należy również wspomnieć o pomocy udzielonej szkole przez Kółko Rolnicze w Jaczowie. Kółko pomagało w czasie budowy szkoły i ofiarowało pieniądze na zakup telewizora. W ostatnich latach wymierną pomoc szkoła otrzymuje za strony RSP „Świt”

Na mocy nowej ustawy o systemie oświaty z inicjatywy K. Nadymus powołano w styczniu 1992 r. Społeczną Radę Szkoły, w skład której weszli w równym składzie rodzice, nauczyciele i uczniowie. Ze

strony rodziców w skład Rady weszli: Kazimierz Zastawny - ówczesny radny, Stanisława Wojdyła, Maria Ratajczak, której powierzono funkcję skarbnika, natomiast funkcję przewodniczącej powierzono Irenie Wołczyńskiej, reprezentującej nauczycieli. Osoby te pracują w Radzie już drugą kadencję i wspólnie z pozostałymi członkami od kilku lat wspomagają dyrektorów w ich pracy: opiniują plany pracy szkoły, współdecydują o finansowaniu wielu przedsięwzięć gospodarczych, konkursów i imprez ogólnoszkolnych, zakupu pomocy naukowych i sprzętu, nagród.

Pierwszym wymiernym sukcesem Rady Szkoły służącym poprawie warunków nauki, inicjującym również dobrą, wieloletnią współpracę z Urzędem Gminy w Jerzmanowej było uzyskanie zgody władz oświatowych na rozłączenie klasy IV i V. Przez kilka kolejnych lat skutki finansowe ponosił UG. Na wniosek K. Nadymus-Szymeckiej przy poparciu ówczesnych radnych zmieniono system ogrzewania szkoły na gazowy, dokonano wymiany ogrodzenia, zakupiono nowy telewizor i magnetowid. Z inicjatywy W. Wołczyńskiego, dzięki środkom UG przeprowadzono modernizację powierzchni, wydzielono szatnie, bibliotekę, zaplecze fizyczno-chemiczne, wybudowano boisko do koszykówki, a siłami rodziców uczniów starszych klas, nauczyciela wychowania fizycznego zagospodarowano teren wokół boiska.

Drastyczne oszczędności w oświacie wymuszone sytuacją gospodarczą kraju spowodowały, że znaczny okres pracy D. Urban zdominowany był zabiegami o dalszą poprawę warunków pracy i nauki.

Dzięki środkom asygnowanym przez UG funduszom Rady Szkoły oraz dodatkowej składce rodziców i nauczycieli możliwe było w ciągu kilku lat przeprowadzenie konserwacji i malowania okien, wykonanie sposobem gospodarczym remontu całej szkoły, obudowa grzejników, wymiana drzwi wejściowych, remont dachu. Wiele prac wykonali uczniowie starszych klas, nauczyciele, szczególnie W. Wołczyński, więźniowie z Zakładu Karnego w Głogowie, wielu rodziców z Jarczowa i Smardzowa, a także pracownicy grup interwencyjnych. Prace stolarskie wykonał Zakład P. Radzieja i Lasockiego. Szkoła otrzymała również kilkadziesiąt roślin doniczkowych od P. Ciska.

Dzięki otwartości władz gminy na problemy oświaty, wspieraniu starań dyrektorów o korzystniejsze dla uczniów warunki nauki, rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, rekreacyjno-sportowych i zdrowotnych, od kilku lat następuje poprawa warunków pracy i nauki.

Niniejsze opracowanie monografii szkoły zostało przygotowane w związku z podjęciem pracy nad patronem i odłożonymi z tego względu w czasie - obchodami Jubileuszu 50-lecia Szkoły.

W marcu ubiegłego roku w gronie uczniów, rodziców i nauczycieli został przeprowadzony plebiscyt nad wyborem patrona. Największą ilość głosów uzyskała kandydatura H. Sienkiewicza, w związku z tym na mocy uchwały rady pedagogicznej z dnia 21.03.1997 r. podjęto pracę związaną z nadaniem imienia szkole. Wybór Sienkiewicza jest m.in. efektem pogadanek i dyskusji prowadzonych od kilku mie-

sięcy w gronie uczniów, nauczycieli i rodziców, związanych również z faktem otrzymania nagrody Nobla przez Wisławę Szymborską. Skierowało to uwagę większości na przypomnienie listy innych polskich noblistów otworzoną dla Polski przez Henryka Sienkiewicza.

Popularność Sienkiewicza wśród uczniów wiąże się z tym, że jest to pisarz chyba najlepiej im znany (w każdej klasie IV-VIII uczniowie poznają kolejne jego nowele i powieści. Niezmiennie od czasów powojennych utrzymuje się w spisie szkolnych lektur, więc funkcjonuje w powszechnej świadomości wielu pokoleń. Twórczość ta jest dodatkowo spopularyzowana przez ekranizację w reżyserii W. Hoffmana i W. Ślesickiego oraz wiele filmowych wersji „Quo vadis”. Sienkiewicz pisał „ku pokrzepieniu serc”, więc funkcjonuje w świadomości Polaków jak patriota. Uczył szacunku dla własnej historii w latach niewoli. Język jego powieści i nowel jest jasny i zrozumiały, do dziś styl Sienkiewicza stanowi wzór dla innych powieściopisarzy, jest także wzorem pięknej, klasycznej polszczyzny dla uczniów.

Szkoła w ostatnich latach stopniowo rozszerza pracę związaną z edukacją polonistyczną, realizując jako wiodące zadanie program „Cała szkoła w trosce o ortografię ucznia” oraz pracę nad poprawą techniki czytania.

Konsekwencją tych działań jest stopniowa poprawa kultury i stylu języka. Nieocenioną w tym względzie będzie osoba takiego patrona szkoły jak

Henryk Sienkiewicz i przewodnie motto naszej pracy na najbliższe lata - „Boś ty słowa mistrz”.

Poszerzono zakres treści programowych z języka polskiego, historii i plastyki o tematykę dotyczącą życia i twórczości H. Sienkiewicza. Na tych treściach oparta została również praca Koła Teatralnego i Historycznego. W poszczególnych klasach zorganizowano „kąciki patrona”. Odbyły się projekcje filmów - ekranizacji powieści pisarza. Odbyto wycieczki do Muzeum Literackiego H. Sienkiewicza w Poznaniu. Opracowano i wydano gazetki szkolne poświęcone patronowi. Przeprowadzono szereg konkursów sprawdzających wiedzę o życiu i twórczości H. Sienkiewicza. Znacznie poszerzono zakres literatury na dany temat, udostępnianej uczniom i nauczycielom w bibliotece szkolnej. Nawiązano kontakty ze szkołami sienkiewiczowskimi oraz z muzeami pisarza w Poznaniu, Woli Okrzejskiej i Oblęgorku. Dzięki inicjatywie Antoniego Cybulskiego - dyrektora Muzeum w Woli Okrzejskiej szkoła weźmie udział w VI Zlocie szkół sienkiewiczowskich, który odbędzie się w Kościelcu k. Legnicy w dniach 28-30.05.1998 r. Otrzymało pismo od Lidii Putowskiej - kierownika oddziału Muzeum H. Sienkiewicza w Oblęgorku: *Cieszymy się, że społeczność Waszej szkoły na patrona wybrała H. Sienkiewicza. Jesteśmy pełni uznania dla dokonanego przez Was wyboru. Henryk Sienkiewicz był nie tylko wielkim pisarzem, ale także gorącym patriotą i społecznikiem. Postać tak wybitnego Polaka niesie ze sobą niewątpliwie wiele wartości wychowawczych. Podjęte przez szkołę zadania mają również znaczenie*

dydaktyczne. Przyczynią się do poszerzenia wiadomości uczniów z języka polskiego i historii Polski. Jesteśmy chętni do współpracy.

Nawiązuje się również kontakty z rodziną przyszłego patrona. Pan Juliusz Sienkiewicz - wnuk pisarza pisze w liście do szkoły: *Fakt częstego przyjmowania przez szkoły na patrona mego dziada jest dowodem żywotności jego dzieł, pisanych niemal przed wiekiem (od ukazania się w druku trylogii minęło 110 lat). Istotnym jest to, iż nie tylko wartka fabuła powieści, ale siła niekłamanego patriotyzmu i wiara w niepodległość kraju są wartościami, które przyciągają do dziś czytelników.*

Na wniosek rady pedagogicznej Rada Gminy Jerzmanowa w dniu 25.03.1998 r. podjęła uchwałę w sprawie nadania imienia Henryka Sienkiewicza Szkole Podstawowej w Jaczowie.

**KALENDARIUM ŻYCIA I TWÓRCZOŚCI
HENRYKA SIENKIEWICZA
PATRONA SZKOŁY**

1846 - Dnia 5 maja w Woli Okrzejskiej na Podlasiu przychodzi na świat Henryk Adam Aleksander Pius Sienkiewicz, syn Józefa i Stefanii z Cicieszowskich.

1856 - Nauka w gimnazjach. Pierwsze utwory literackie.

1866 - Po zdaniu egzaminu wstępnego do Szkoły Głównej Henryk zapisuje się na wydział lekarski, z którego przenosi się na prawny, a wreszcie na filologiczny.

1869 - W kwietniu w „Przeglądzie Tygodniowym” ukazuje się recenzja teatralna ze sztuki Sardou „Nasi najserdeczniejsi”, pierwsza drukowana praca Sienkiewicza; w lipcu w „Tygodniku Ilustrowanym” studium literackie o Mikołaju Sępie Szarzyńskim.

1972 - Druk powieści *Na marne* w tygodniku „Wieniec”, a w „Przeglądzie Tygodniowym” *Humoresek z teki Woroszyłły* podpisanych pseudonimem Litwos. Początki pracy dziennikarskiej.

1874 - Henryk poznaje Marię Jadwigę Kellerównę. Zaręczyny i pierwszy wyjazd zagraniczny do Brukseli i Paryża. Ojciec Kellerówny zrywa listownie zaręczyny.

1875 - W „Bluszczu” druk noweli *Sielanka*, w „Gazecie Polskiej” - noweli *Stary sługa*.

1876 - Druk noweli *Hania* w „Gazecie Polskiej”. 19 lutego Sienkiewicz wyjeżdża do Ameryki jako korespondent „Gazety Polskiej”, która drukuje jego reportaże zatytułowane *Listy z podróży*.

1878 - Powrót do Europy. Pobyt w Paryżu i Norman-dii. Praca nad nowelami *Przez stepy*, *Orso*, *Komedia pomyłek*, *Jamioł*, *Janko Muzykant*.

1879 - Odczyty we Lwowie, Szczawnicy i Krynicy. Pobyt w Zbarażu. Wyjazd do Włoch, gdzie powstają nowele *Z pamiętnika korepetytora* i *Za chlebem*. W Wenecji Henryk poznaje Marię i Jadwigę Szetkiewiczówny.

1880 - Ukazuje się pierwszy tom *Pism* Henryka Sienkiewicza.

1881 - 18 sierpnia ślub z Marią Szetkiewiczówną.

1882 - Powstaje nowela *Bartek zwycięzca*. 15 lipca rodzi się syn Henryk Józef Kazimierz.

1883 - Druk *Ogniem i mieczem* w odcinkach na łamach „Słowa” i „Czasu”. 13 grudnia rodzi się córka Jadwiga.

1884 - Praca nad *Potopem*.

1885 - 19 października umiera Maria Sienkiewiczowa.

1886 - Koniec pracy nad *Potopem*. Podróż do Grecji, Włoch i Turcji.

1887 - Druk powieści *Pan Wołodyjowski*.

1888 - Ukończenie *Pana Wołodyjowskiego*.

1889 - Ukończenie Trylogii. Praca nad powieścią *Bez dogmatu*.

1890 - Wyjazd do Egiptu i Zanzibaru przerwany w 1891 r. przez febrę.

1891 - Praca nad *Listami z Afryki*.

1892 - Zaręczyny z Marią Wołodkiewiczówną.

1893 - Praca nad *Rodziną Połanieckich*. 9 maja wybór na członka Akademii Umiejętności. 11 listopada ślub z M. Wołodkiewiczówną.

- 1894** - Ukończenie Rodziny Połanieckich.
- 1895** - Praca nad *Quo vadis*.
- 1896** - Ukończenie *Quo vadis*. Rozwiązanie małżeństwa z M. Wołodkiewiczówną. Sienkiewicz zostaje członkiem Cesarskiej Akademii Nauk w Petersburgu.
- 1899** - Henryk poznaje kolejną Marię swego życia - Marię Radziejewską.
- 1900** - Ukończenie *Krzyżaków*. Podczas obchodów 500-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego Sienkiewicz otrzymuje tytuł doktora honoris causa. 22 grudnia w Warszawie wręczenie aktu własności Oblęgorka podczas uroczystej akademii na Ratuszu.
- 1902** - oficjalny przyjazd pisarza do Oblęgorka.
- 1904** - 5 maja ślub z Marią Babską.
- 1905** - Ukończenie powieści *Na polu chwały*. Wyjazd do Sztokholmu na uroczystości wręczenia nagrody Nobla w dniu 10 grudnia.
- 1907** - Sienkiewicz członkiem założycielem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.
- 1909** - Ukończenie powieści *Wiry*.
- 1911** - Druk powieści *W pustyni i w puszczy*, praca nad *Legionami*.
- 1914** - Sienkiewicz wraz z rodziną wyjeżdża z Oblęgorka do Krakowa, a następnie do Wiednia i Szwajcarii.
- 1915** - Sienkiewicz organizuje w Vevey Generalny Komitet Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce.
- 1916** - 15 listopada Henryk Sienkiewicz umiera w Vevey. 15 listopada „Tygodnik Ilustrowany” drukuje ostatni utwór Sienkiewicza *Wspomnienie*, ukończony 9 dni przed śmiercią.

1924 - 27 października uroczyste sprowadzenie zwłok pisarza do Polski i złożenie w podziemiach katedry św. Jana w Warszawie.¹

Kadra kierownicza szkoły:

1. Stabrowska Anna - 1945-1952
2. Jurek Zofia - 1952-1955

¹ M. Jundi, Henryk Sienkiewicz i jego Oblęgorek, Warszawa 1996.

3. Lehner (Tomankiewicz) Marta - 1955-1963
4. Butowicz Czesław - 1963-1966
5. Mazurska (Warzecka) Wiesława - 1966-1989
6. Nadymus-Szymecka Krystyna - 1989-1992
7. Urban Danuta - 1992 - nadal

Kadra nauczycielska:

1. Chołodziński Waclaw - 1946-1950
2. Syguła Maria - 1950-1952
3. Kawałko Kazimiera - 1951-1953
4. Tkacz Stanisław - 1951-1951, 1955-1956
5. Ciechan Roman - 1952
6. Kasperowicz H. - 1952
7. Pryjma Stanisława - 1952
8. Majcher (Horbanowicz) Urszula - 1953-1960
9. Gryziec Bernadetta - 1954
10. Szportun Helena - 1955
11. Majcher Stanisław - 1955-1960
12. Lesiak Alicja - 1957-1960
13. Bzowicka Urszula - 1956
14. Mech Franciszek - 1957
15. Andruszkiewicz Irena - 1958

16. Berkowicz (Pankiewicz) Regina - 1959-1985
17. Tomczyk (Szkudlarek) Helena - 1960-1991
18. Książkiewicz (Konrat) Stanisława- 1960-1991
19. Kurzawa Janina - 1960
20. Binko Kazimierz - 1961-1989
21. Leniak Helena - 1965-1966
22. Kosmatka (Macuga) Zofia - 1966-1974
23. Szarlonos Franciszek - 1969-1970
24. Kuna Irena - 1979-1971
25. Bogiel Maria - 1972
26. Mikołajko Irena - 1973-1976
27. Adamczak Wanda - 1975-1985
28. Jemiolo Bogusław - 1976-1977
29. Edward Gross - 1978
30. Słówek Czesław - 1978
31. Kusa Halina - 1979-1988
32. Zastawna Bożena - 1980-nadal
33. Romańska Elżbieta - 1982-1983
34. Wołczyński Waldemar - 1983-nadal
35. Pietrzak Beata - 1983- nadal
36. Ciechonicz Teresa - 1985
37. Fiuk Krystyna - 1986- nadal

38.	Zezulak Teresa	- 1986
39.	Żrebiec Bogusława	- 1986-1988
40.	Olejniki Wioletta
nadal	- 1989-
41.	Kuta Małgorzata
nadal	- 1988-
42.	Wolczyńska Irena	- 1989- nadal
43.	Wąsik Agnieszka
1995	- 1990-
44.	Markiewicz Krystyna	- 1990- nadal
45.	Czyrko Aneta	- 1997- nadal

Księża i katechetki:

1.	ks. Józef Mastaj	- 1945-1950
2.	o. Franciszek Maślanik	- 1950-1956
3.	ks. Jan Błąd	- 1991- nadal
4.	Elżbieta Świgut	
5.	Mirosława Karbowińska-Młot	- 1993-1995
6.	Zofia Pawlik	- 1995- nadal

Pracownicy obsługi:

1. Głowacki Józef
2. Kaczor Władysław
3. Janicka Jadwiga
4. Żylewicz Józefa
5. Ignarska Maria
6. Skiba Janina
7. Jakubowska Anna
8. Bochenek Józefa
9. Gwazdacz Józef
10. Drożdziel Janina
11. Hankiewicz Zdzisława
12. Ratajczak Maria
13. Kurek Zenon

BIBLIOGRAFIA:

1. Głogów, zarys monografii miasta, praca zbiorowa pod red. Krystyna Matwijowskiego, Wrocław - Głogów 1994.
2. Studia i materiały z dziejów Głogowa, praca zbiorowa pod red. Krystyna Matwijowskiego, Głogów - Wrocław 1993.
3. Protokoły z posiedzeń Rad Pedagogicznych 1950-1997.
4. Kroniki szkolne i ZHP.
5. Dokumentacja Komitetu Rodzicielskiego 1974-1991.
6. Kroniki Parafii Jaczów.

Spis treści

1. Wstęp
2. Narodziny szkoły
3. „Stara” szkoła
4. W nowej szkole
5. Działalność pozalekcyjna szkoły
6. Komitet Rodzicielski - Rada Szkoły
7. Kalendarium życia i twórczości Henryka Sienkiewicza - patrona szkoły
8. Kadra kierownicza szkoły
9. Kadra nauczycielska szkoły
10. Pracownicy administracji i obsługi
11. Bibliografia
12. Wykaz absolwentów